

อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปและเครื่องนุ่งห่ม นับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญกับประเทศไทยอุตสาหกรรมหนึ่งทั้งในด้านการสร้างมูลค่าเพิ่ม การจ้างงานและการส่งออก นโยบายภาครัฐในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาได้มีนโยบาย “Bangkok Fashion City” ที่จะสร้างกรุงเทพฯ ให้เป็นเมืองแฟชั่นของโลกภายในปี 2555 ซึ่งนโยบายดังกล่าวจะเป็นไปได้นั้นจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายๆ ปัจจัย ตั้งแต่ คุณภาพของการผลิตสินค้า การออกแบบ แรงงานที่มีทักษะ และคุณภาพของวัตถุดิบ ในการแข่งขันในโลกปัจจุบันดังกล่าวจึงจำเป็นที่การคัดเลือกผู้จำหน่ายวัตถุดิบเพื่อที่จะมีวัตถุดิบที่มีประสิทธิภาพเข้าสู่กระบวนการผลิต ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดหาแหล่งวัตถุดิบจากภายนอกหรือเลือกผู้จำหน่ายวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปและเครื่องนุ่งห่ม และศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการปรับปรุงกระบวนการทางธุรกิจกับเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดหาแหล่งวัตถุดิบจากภายนอกของอุตสาหกรรมนี้

ในส่วนแรกของการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้เข้าเยี่ยมชมโรงงานและดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวในโรงงานจำนวน 6 แห่ง เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการตัดสินใจ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดหาแหล่งวัตถุดิบจากภายนอกหรือการเลือกผู้จำหน่ายวัตถุดิบ รวมทั้งช่องทางการเลือกผู้จำหน่ายวัตถุดิบจากภายนอก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์รวมทั้งจากการศึกษาวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามซึ่งจะประกอบไปด้วยเกณฑ์ต่างๆ ที่ใช้ในการจัดหาแหล่งวัตถุดิบจากภายนอกหรือเลือกผู้จำหน่ายวัตถุดิบรวม 46 ตัวแปร โดยแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นนั้นจะประกอบด้วย 4 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านการจัดซื้อของโรงงานอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปและเครื่องนุ่งห่ม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกระบวนการทางธุรกิจ (Business Process Improvement) ขององค์กร และเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกซัพพลายเออร์หรือผู้จำหน่ายวัตถุดิบของโรงงานอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปและเครื่องนุ่งห่ม โดยแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกระบวนการทางธุรกิจ (Business Process Improvement) ขององค์กรและเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกซัพพลายเออร์หรือผู้จำหน่ายวัตถุดิบนั้นจะอยู่ในรูปแบบของมาตราวัดแบบลิเกิร์ตสเกล (Likert-type scale) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ประเมินว่าโรงงานของตนได้ให้ความสำคัญกับตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเหล่านั้นในระดับใดในระดับ 1-5 โดยที่ ‘1’ จะหมายถึงเกี่ยวข้องน้อยที่สุดหรือเป็นปัจจัยที่มีผลน้อยที่สุด ‘5’ จะหมายถึง เกี่ยวข้องมากที่สุดหรือเป็นปัจจัยที่มีผลมากที่สุด และ ‘3’ จะหมายถึงระดับปานกลาง

ในการศึกษารั้งนี้ ได้สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) และมีผู้ตอบแบบสอบถามจากอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปและเครื่องนุ่งห่มจำนวน 150 โรงงานที่ตอบแบบสอบถามกลับคืนมา เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) ถูกนำมาใช้เพื่อลดจำนวนตัวแปรลงโดยจะจัดกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ด้วยกัน ซึ่งตัวแปรทั้ง 46 ตัวแปรจะถูกจัดกลุ่มได้เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกผู้จำหน่ายวัตถุดิบจากภายนอกรวม 9 ปัจจัยด้วยกัน

ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านชื่อเสียง / ภาพลักษณ์และความยืดหยุ่นความสามารถในการตอบสนองต่อลูกค้าของผู้จำหน่ายวัตถุดิบ (2) ปัจจัยด้านการส่งมอบ (3) ปัจจัยด้านคุณภาพและการประกันคุณภาพ (4) ปัจจัยด้านราคาและส่วนลดที่ให้กับลูกค้า (5) ปัจจัยด้านการจัดการในองค์กรของผู้จำหน่ายวัตถุดิบเพื่อตอบสนองลูกค้า (6) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีและการออกแบบใหม่ๆ (7) ปัจจัยด้านเงื่อนไขการจัดส่งและการชำระเงิน (8) ปัจจัยด้านกรรมวิธีการขนส่งที่เหมาะสม และ (9) ปัจจัยด้านความช่วยเหลือของผู้จำหน่ายวัตถุดิบเกี่ยวกับเทคนิคต่างๆ จากนั้นได้นำการวิเคราะห์การถดถอยแบบหลายตัวแปร (Multiple regression analysis) มาใช้เพื่อหาความสัมพันธ์ของการปรับปรุงกระบวนการทางธุรกิจขององค์กรกับเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดหาแหล่งวัตถุดิบจากภายนอก ซึ่งพบว่ามีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันทั้งสิ้น 3 ปัจจัยด้วยกันได้แก่ ปัจจัยด้านชื่อเสียง / ภาพลักษณ์และความยืดหยุ่นความสามารถในการตอบสนองต่อลูกค้าของผู้จำหน่ายวัตถุดิบ (X_1) ปัจจัยด้านคุณภาพและการประกันคุณภาพ (X_3) และปัจจัยด้านการจัดการในองค์กรของผู้จำหน่ายวัตถุดิบเพื่อตอบสนองลูกค้า (X_5)

The garment industry engages an important position in Thai's economy in terms of its value-adding, employment and exports. Recently, the Thai government has approved a mega project for "Bangkok Fashion City" in order to turn Bangkok to be a world fashion centre by the year 2012. This involves with the quality of manufacturing, design, higher level of skilled labour, as well as the quality of raw materials. Hence, it is almost impossible to successfully produce high value quality products without satisfactory vendor selection, especially in today's competitive environment. Therefore, this research aimed to investigate criteria for supplier selection in this industry and to identify the relationship of those criteria with business process environment of the organization.

The initial part of this research was conducted via site visits and in-depth interviews. Principally, the objective of this stage was to understand the process of supplier selections, sourcing channels, and selection criteria in a real decision. A questionnaire was then developed based on information obtained from interviewing six companies in garment industry and a review of the relevant literature. Forty-six factors affecting vendor selection process were selected into the study. The instrument focuses on four main issues, i.e. (1) the industry profile, (2) sourcing and evaluation supplier strategies, (3) the relative importance of BPI factors, and (4) the relative importance of supplier selection criteria. A Likert-type scale is designed to use to evaluate the perceived importance of various selection factors as well as the relative importance of BPI factors. The respondents were asked to rate those relative importance ranging from '1' means least important to '5' means most important, with a midpoint of '3'.

One hundred fifty garment companies in Bangkok and Metropolitan areas were involved in the survey process. Factor analysis was used to analyse data in order to reduce each scale to a smaller number of underlying factors affecting supplier selection decision. A p -value ≤ 0.05 was considered statistically significant. The forty-six factors were reduced to nine criteria which accounted for 76.19 percent of total variance in the data. Those criteria which affecting supplier selection process for garment industry were (1) References/reputation of supplier and the flexibility to respond to unexpected demand changes, (2) Ability to meet delivery due dates, (3) Commitment to quality and assurance, (4) Price of materials, parts, and services and discount rate, (5) Supplier's organization management for responsiveness to buyer, (6) Technology and new design, (7) Delivery terms condition, (8) Packaging and methods for delivery to buyer and (9) Technical expertise and support. Finally, a multiple regression analysis was used to assess the relative importance of supplier selection criteria with business process environment (BPI) factors of the organization. The results suggested that only 3 criteria were correlated with BPI factors i.e. references/reputation of supplier and the flexibility to respond to unexpected demand changes (X_1), commitment to quality and assurance (X_3) and supplier's organization management for responsiveness to buyer (X_5).